

Västerviks kommun
vasterviks.kommun@vastervik.se

Rektorn vid Himalajaskolan
kristina.jonsson@vastervik.se>

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Himalajaskolan
i Västerviks kommun

Tillsyn i Himalajaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerviks kommun under hösten 2013 och våren 2014.

Himalajaskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 och 11 december 2013.

Fakta om skolan

Himalajaskolan ligger i samhället Hjorted ungefär 25 km sydväst om centralorten Västervik. Skolan startade hösten 2011 efter en sammanslagning av tre skolor. I skolan, som omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6, finns vid tiden för tillsynen 12 elever i förskoleklass och 55 elever i grundskolan. Eleverna i grundskolan är indelade i fyra klasser; årskurs 1, årskurs 2–3, årskurs 4 och årskurs 5–6.

Skolan leds av en rektor som också är rektor för ytterligare en grundskola i Västerviks kommun samt förskolechef för tre av kommunens förskolor. Därtill har rektorn verksamhetsansvar för två fritidshem.

Skolan sammanställer kunskapsresultaten utifrån de nationella målen och kunskapskraven för eleverna i årskurs 6 men inte för eleverna i årskurs 3. På skolan saknas redovisningar av måluppfyllelsen i årskurs 3 både på individnivå och på skolnivå. Skolinspektionen har tagit del av skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten för årskurs 6 år 2012 och 2013. Av resultatsammanställningen framgår att samtliga elever i årskurs 6 nådde minst de nationella kunskapskraven år 2013.

Helhetsbedömning

På Himalajaskolan saknas resultatsammanställningar som visar om eleverna i årskurs 3 har nått kunskapskraven, därmed saknar rektorn en samlad bild över de yngre elevernas kunskapsresultat. Skolan bedömer heller inte varje elevs kunskapsutveckling i relation till kursplanernas kunskapskrav i årskurs 3. Av skolans egen resultatsammanställning av måluppfyllelsen i årskurs 6 framgår att samtliga elever nådde minst de nationella kunskapskraven år 2013. Skolan har dock inte analyserat sina resultat i syfte att identifiera utvecklingsområden och vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten ytterligare.

Rektorn har vid tiden för tillsynen inte säkerställt att skolan bedriver ett aktivt och systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling. Det är angeläget att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och aktivt driver skolans utvecklingsarbete. En del i kvalitetsarbetet är att följa upp och analysera skolans samlade kunskapsresultat. För att förbättra elevernas resultat måste rektorn också utveckla skolans arbete vad gäller att informera eleverna om målen för utbildningen och vidare behöver rektorn se till att elevernas rätt till undervisning av behöriga lärare är utgångspunkten när rektorn fattar beslut om lärarnas tjänstefördelning. Den skriftliga individuella utvecklingsplanen utgör en del i arbetet med att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. För att åstadkomma

detta behöver skolan tydliggöra elevens utvecklingsmöjligheter liksom skolans insatser för att stödja elevens kunskapsutveckling mot målen.

Personalen på Himalajaskolan arbetar för att skapa en trygg miljö för eleverna men arbetet har huvudsakligen en reaktiv karaktär och sker företrädesvis på individ- och gruppnivå. Personalen agerar vid händelser och vidtar åtgärder om en elev upplever sig ha blivit kränkt. Dock saknas ett systematiskt och målinriktat skolgemensamt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trots att tillsynen visar att det förekommer kränkningar elever emellan. I skolans förebyggande arbete med att motverka kränkande behandling ingår att skolan ska ha en plan mot kränkande behandling som är utarbetad enligt författningarnas krav.

Slutligen konstaterar Skolinspektionen att skolan har brister inom områden som påtalades i Skolinspektionens beslut efter regelbunden tillsyn i Hjorteds skola (numera en del av Himalajaskolan) den 26 mars 2009 (Dnr 43-2008:1197). Områden där brister återigen har konstaterats är den skriftliga individuella utvecklingsplanen, planen mot kränkande behandling och det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 25 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Säkerställa att rektorn och lärarna klargör för eleverna vilka mål utbildningen har.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Även läroplanen anger att skolan ska klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har.

Av intervjuer framkommer att det finns brister i skolans arbete med att informera eleverna om utbildningsmålen. Vissa lärare är noga med att presentera det centrala innehållet och kunskapskraven för eleverna, exempelvis i samband med att ett nytt arbetsområde introduceras. Dessa lärare relaterar innehållet i undervisningen till kursplanerna medan andra lärare inte gör detta. Vid lärarintervjun framkommer att lärarna i de senare årskurserna fokuserar på att förklara de generella förmågor som beskrivs i kursplanerna framför att informera eleverna om kunskapskraven för de olika ämnena. Av intervjuer framkommer att de yngre eleverna känner till målen medan de äldre eleverna inte vet vad de ska lära sig i de olika ämnena, däremot känner de äldre eleverna till vilka övergripande förmågor som de ska utveckla. Vidare framkommer att eleverna

känner oro avseende om de får möjlighet att utveckla samma ämneskunskaper som elever får möjlighet att göra på andra skolor. För att en elev ska kunna påverka sitt eget lärande och för att kunna utöva inflytande på undervisningen i syfte att förbättra denna är det viktigt att eleverna har kunskap om och förståelse för utbildningens mål.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att inte alla elever får information om vilka mål utbildningen har.

Författning

4 kap. 14 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Trygghet och studiero

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att signaler om kränkande behandling alltid anmäls till huvudmannen.
- Säkerställa att skolans arbete för att motverka kränkande behandling är systematiskt och utgår från en kartläggning av skolans behov.
- Säkerställa att det finns ordningsregler på skolan.
- Säkerställa att skolan genomför åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Säkerställa att skolans plan mot kränkande behandling anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Skyldighet att anmäla kränkande behandling

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår bland annat att personalens och rektors anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Därmed behöver även anmälan till rektorn och huvudmannen ske skyndsamt. Vidare framgår att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där elever anser sig kränkta och det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är

innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. För att kunna bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande behandling är det lämpligt att de rutiner som behövs finns samlade i skolans plan mot kränkande behandling.

Tillsynen visar att skolan har en rutin för hur rektorn ska informeras om kränkningar, men av denna rutin framgår inte att alla händelser där en elev upplever sig ha blivit kränkt ska anmälas till rektorn och till huvudmannen. Enligt skolans rutin gör den ansvarige pedagogen en bedömning av hur allvarlig händelsen är, men lärarna uppger att alla händelser som berörd elev upplever som en kränkning rapporteras till rektorn. Av tillsynen framgår emellertid att rektorn inte rapporterar alla upplevda kränkningar som rektorn har kännedom om till huvudmannen. Exempelvis uppger rektorn att huvudmannen inte har informerats om de kränkningar som skett på skolbussarna.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan brister i skyldigheten att anmäla alla händelser där en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling till huvudmannen.

Målinriktat arbetet för att motverka kränkande behandling

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Som en del i detta arbete ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av skollagen framgår också att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att i det förebyggande arbetet ingår att regelbundet kartlägga elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av bland annat kränkande behandling. Vidare måste skolan analysera kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling. I samband med analysen ska även tidigare insatser utvärderas och utifrån de identifierade riskerna ska skolan formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet. Vidare ska skolan planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och även bestämma vem som ansvarar för respektive insats. Skolan ska också se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och, i analysen samt när man avgör vilka insatser som ska sättas in. Av samma allmänna råd framgår vidare att grunden för en genomtänkt och användbar plan mot kränkande behandling är ett aktivt främjande och förebyggande arbete. Arbetet med att motverka kränkande behandling ska ingå som en del av skolans kvalitetsarbete och bestå av planering, uppföljning

och utveckling. Planen kan därför användas som dokumentation i det systematiska kvalitetsarbetet.

Tillsynen visar att Himalajaskolans arbete med att motverka kränkande behandling huvudsakligen har en reaktiv karaktär. Elever, lärare och rektor beskriver att personalen agerar och vidtar åtgärder vid händelser. Bland annat förs det då samtal både med enskilda elever och ibland även med berörd klass. Även skolans kurator genomför vid behov samtal med enskilda elever och med elevgrupper. Men av intervjuerna framgår också att skolan inte bedriver något systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Personalen uppger att de inte hinner med att arbeta förebyggande eftersom det akuta arbetet behöver prioriteras. Lärarna använder uttryck som att de behöver "släcka bränder". Av intervjuer framkommer emellertid att det vid tiden för tillsynen i vissa klasser sker insatser av förebyggande och förhindrande karaktär. Exempelvis framkommer att vissa elever under lärarens ledning får träna på att ge varandra positiv förstärkning i olika undervisningssituationer, detta eftersom läraren har uppmärksammat att eleverna ofta ger varandra negativa kommentarer. Av intervjuer framgår emellertid att det inte sker något skolgemensamt arbete avseende "sänkningar" trots att det förekommer att elever behandlar varandra okamratligt. Däremot framkommer av intervjuer att skolan under förra läsåret gjorde en skolgemensam insats kring elevernas språkbruk, en åtgärd som enligt personalen uppskattades av både skola och hem och som därtill gav positivt resultat.

Vidare framkommer av intervjuer med elever och personal att det förekommer mobbning och kränkningar elever emellan under skoltid och under bussresorna till och från skolan. Trots detta har inte personal och elever tillsammans utarbetat skolgemensamma ordningsregler för att förtydliga hur man ska vara mot varandra för att skolan ska vara en trygg miljö för alla elever. Enligt rektorn genomförs heller inte vid tiden för tillsynsbesöket några insatser för att bussresorna ska bli tryggare för eleverna, varken från kommunens sida eller från skolans. Skolinspektionen finner detta anmärkningsvärt med tanke på att skolans personal har kännedom om att det finns flera elever som känner oro och som även upplever att de blir utsatta för kränkningar av andra elever under resorna. Emellertid framkommer under tillsynens gång att rektorn har påbörjat ett arbete för att tillsammans med representanter för bussbolaget, kommunens skolskjuts-samordnare samt berörda vårdnadshavare och elever komma tillrätta med problemen på skolbussen. Skolinspektionen ser positivt på att rektorn tagit detta initiativ.

Inför utvecklingssamtalen får eleverna svara på frågor om hur de trivs på skolan och elevens trygghet och trivsel tas upp under utvecklingssamtalet. Däremot sammanställs inte elevernas svar på klass- eller skolnivå enligt rektorn. Resultaten används heller inte i arbetet med att kartlägga skolans behov av insatser för att motverka kränkande behandling av elever.

Skolan har en plan mot kränkande behandling som gäller läsåret 2013/14. I planen beskrivs bland annat rutiner för akuta händelser, ansvarsfördelningen samt vissa förebyggande insatser av allmän karaktär. Emellertid saknas i planen konkreta uppföljningsbara mål och åtgärder för det förebyggande och förhindrande arbetet kopplat till skolans kartlagda behov. Det framgår heller inte av planen att skolan använt resultatet av genomförda trivselenkäter för att få en bild över vad skolan behöver arbeta med för

att motverka kränkande behandling, långsiktigt och under det kommande året. Vidare redovisas inte i skolans plan mot kränkande behandling hur föregående års åtgärder har genomförts. Under rubriken Uppföljning och utvärdering redovisas enbart att det genomförs elevenkäter varje år och föräldraenkäter vartannat år samt att elevernas trivsel följs upp vid utvecklingssamtalet.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Vidare uppfyller inte skolans plan mot kränkande behandling författningarnas krav och skolan saknar ordningsregler.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 6, 7, 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det.

Motivering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:15) med kommentarer för utbildning av nyanlända elever, betonas vikten av att skolan arbetar medvetet med att underlätta lärandet i alla ämnen för den nyanlända eleven.

Tillsynen visar att det i Himalajaskolan finns elever som inte ges studiehandledning på modersmålet, trots att det finns ett behov av det.

Skolinspektionen konstaterar mot bakgrund av detta att inte alla elever som behöver studiehandledning på modersmålet får detta.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att varje elevs kunskapsutveckling bedöms utifrån kursplanernas krav.

- Säkerställa att det i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna tydligt framgår vilka insatser som skolan behöver göra för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Kunskapsutveckling utifrån de nationella kursplanernas krav

Av läroplanen framgår att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. I kursplanerna anges syfte och centralt innehåll och kunskapskraven anger kunskapsnivån för godtagbara kunskaper och för de olika betygssstegen.

Tillsynen av Himalajaskolan visar att rektorn inte följer upp om eleverna nått de nationella kunskapskraven i årskurs 3, varken på individnivå eller på skolenivå. Rektorn följer heller inte upp om eleverna fått den undervisning de behöver för att kunna nå dessa krav. Skolan har konkretiserat de nationella kunskapskraven och formulerat egna lokala mål för respektive ämne och årskurs. Dessa konkretiserade mål anges i de skriftliga omdömen som ingår i elevens skriftliga individuella utvecklingsplan. I de skriftliga omdömena beskriver och bedömer lärarna elevens kunskapsutveckling i relation till den undervisning som bedrivits under den aktuella perioden, men lärarna gör ingen bedömning av varje elevs kunskaper i relation till kursplanernas kunskapskrav i samband med att eleven lämnar årskurs 3.

Skolinspektionen bedömer att elevernas kunskapsutveckling inte utvärderas utifrån kunskapskraven i årskurs 3.

Skriftliga individuella utvecklingsplaner

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:163) med kommentarer om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår att den framtidsytande planeringen ställer krav på skolans ansvar genom att läraren tydligt redovisar för eleven och vårdnadshavaren vad skolan gör för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling så att eleven når framgång i skolarbetet. Det är viktigt att den framtidsytande planeringen innehåller realistiska målsättningar för eleven.

Lärarna på Himalajaskolan genomför utvecklingssamtal varje termin. Tidigare läsår utarbetades skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna i samband med varje utvecklingssamtal. Detta läsår kommer skriftliga individuella utvecklingsplaner att utarbetas i samband med utvecklingssamtalet våren 2014. Av intervjuer framgår att eleverna inte vet vad de ska göra för att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen har tagit del av några exempel på utvecklingsplaner upprättade under vårterminen 2013. I den framåtsyftande delen framgår inte konkret och tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Istället läggs i planerna stort ansvar på elev och vårdnadshavare. Exempelvis har en elev som mål att "fortsätta att utveckla den verbala förmågan" och "ta ansvar för skolarbetet och hemuppgifterna". Enligt planen ska målen uppnås genom att "eleven tar ansvar med stöd av hem och lärare".

Skolinspektionen bedömer att skolans skriftliga individuella utvecklingsplaner inte är utarbetade enligt författningarnas krav. Eleverna får inte i tillräcklig omfattning veta vad de behöver utveckla för nå så långt som möjligt utifrån kursplanernas kunskapskrav och skolans ansvar för elevernas fortsatta kunskapsutveckling framgår inte tydligt.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Lgr 11, 3 Kursplaner

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och verkar för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen.
- Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen samt att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektor på Himalajaskolan är rektor för två grundskolor, förskolechef för tre förskolor samt ansvarig för två fritidshem. Rektor delar sin tid mellan de olika verksamheterna. Detta innebär att rektor finns på Himalajaskolan i genomsnitt 1,5 dag per vecka, därutöver är dock rektor enligt lärarna tillgänglig för personalen via mail och telefon. Av

intervjuer framgår att rektorns fokus är att följa upp enskilda elevers sociala skolsituation och att pedagogiska och undervisningsnära frågor inte har prioriterats av rektorn. Detta trots att skolan exempelvis år 2013 har mycket låga kunskapsresultat på nationella ämnesprov i årskurs 3. Av intervjuer framgår att lärarna efterfrågar ett mer aktivt pedagogiskt ledarskap från rektorn, exempelvis uppger lärare som har arbetat kort tid i yrket att det finns behov av mer stöd i det dagliga arbetet. Vidare framgår att lärarna är hänvisade till att ge varandra pedagogisk ledning.

Av tillsynen framgår flera exempel på att rektorn vid tiden för denna tillsyn inte har tagit sitt rektorsansvar fullt ut, exempelvis har inte rektorn tydliggjort att lärarna ska bedöma om elever i årskurs 3 har nått kunskapskraven. Vidare är inte elevernas rätt till undervisning av behöriga lärare utgångspunkt när rektorn beslutar om lärarnas tjänstefördelning. Rektorn har heller inte utrett om skolans nyanlända elever ska få undervisning i svenska som andra språk istället för i svenska, trots att det enligt intervjuerna kan finnas ett sådant behov.

Himalajaskolan dokumenterar sitt kvalitetsarbete i en kvalitetsredovisning. Den senaste avser läsåret 2012/13. Av kvalitetsredovisningen framgår vissa kunskapsresultat men dokumentationen av kvalitetsarbetet ger ingen samlad bild av skolans resultat. Den visar heller inte hur skolan arbetar för att utveckla verksamheten. De resultat som redovisas är exempelvis resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och årskurs 6 för åren 2012–2013. Vidare redovisas för åren 2012–2013 andelen elever som nått kunskapskraven i årskurs 6. Dock finns ingen sammanställning över andelen elever som nått kunskapskraven i årskurs 3. För årskurs 6 redovisas även hur betygen fördelades inom olika ämnen våren 2013. Men det finns inga analyser av redovisade kunskapsresultat exempelvis kopplat till den skillnad i betyg som finns mellan olika ämnen. Vidare saknas i kvalitetsredovisningen konkreta åtgärder som syftar till att utveckla utbildningen och förbättra skolans resultat.

Enligt rektorn är skolans kvalitetsarbete eftersatt. Det saknas en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet och resultaten sammanställs inte, därtill görs inga analyser och på skolan saknas konkreta åtgärder för att utveckla utbildningen. Rektorn förklarar detta med att skolan under de senaste åren genomgått ett antal förändringar och rektorns fokus har flyttats från det vardagliga utvecklingsarbetet till andra frågor, bland annat har arbetet med att få personal och elever från tre olika skolor att bli en skolenhet prioriterats.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens pedagogiska ledarskap och i det systematiska kvalitetsarbetet. Det pedagogiska arbetet leds och samordnas inte av rektorn och vidare tar inte rektorn ansvar för att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn utgår från barnets bästa vid beslut om tjänstefördelning.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorn som beslutar om skolenhetens inre organisation. Till beslut om den inre organisationen hör beslut om tjänstefördelning och hur personalen ska arbeta utifrån vilken utbildning de har. Av skollagen framgår vidare att i all utbildning och annan verksamhet som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Fram till 1 juli 2015 finns dock övergångsbestämmelser som gör det möjligt för även en obehörig lärare att bedriva undervisning i viss omfattning.

Tillsynen visar att det finns lärare på Himalajaskolan som undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Även om det fortfarande finns ett utrymme i författningarna att använda obehöriga lärare måste, enligt Skolinspektionen, rektorn alltid beakta barnets bästa. Detta innebär att rektorn har en skyldighet att organisera utbildningen på ett sådant sätt att elevernas rätt till undervisning av behöriga lärare är den primära utgångspunkten för tjänstefördelningen på skolan. Det sätt som undervisningen är organiserad i årskurserna 1-3 medför att elever under ett par år av sin grundskoletid, i vissa ämnen, undervisas av lärare som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Detta trots att det finns lärare anställda på skolan med sådan behörighet.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte beslutar om lärarnas tjänstefördelning med utgångspunkt från barnets bästa d.v.s. att eleverna får undervisning av behöriga lärare.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

2 kap. 10 och 13 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Säkerställa att eleverna har tillgång till psykolog i sådan omfattning att elevernas behov av psykologiska insatser kan tillgodoses.
- Säkerställa att elevhälsan deltar i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska

det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

Under det pågående läsåret har Himalajaskolan haft tillgång till kommunens centrala elevhälsa som bestått av specialpedagog, kurator samt skolläkare. Skolans tillgång till specialpedagogiska insatser är, förutom specialpedagogen inom den centrala elevhälsan, en lokal specialpedagog. Den lokala specialpedagogen ingår inte i skolans elevhälsoteam och deltar vanligen inte vid deras möten utan arbetar företrädesvis med insatser riktade mot barn och yngre elever.

Under större delen av höstterminen 2013 har inte Himalajaskolans elever haft tillgång till skolsköterska och skolpsykolog. Det är först från den 1 december 2013 som skolans elever fått tillgång till skolsköterska. En konsekvens av den bristande tillgången till skolsköterska och psykolog är att pågående utredningar i elevärenden har dragit ut orimligt på tiden. Vid tiden för tillsynsbesöket har skolan informerats om att de fått viss tillgång till skolpsykolog om än i mycket begränsad omfattning. Enligt intervjuer med rektorn och med representanter för skolans elevhälsa motsvarar inte tillgången till psykolog skolans behov. Exempelvis har skolan behov av att ytterligare psykologiska utredningar görs. Vidare framgår av intervjuer att elevhälsan inte bedriver ett förebyggande och hälsofrämjande arbete vid skolan. Detta trots att det finns elever som har stora inlärningssvårigheter och att det förekommer mobbning och kränkande behandling bland eleverna.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte har tillgång till den elevhälsa som de har rätt till samt att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Johan Nilsson och utredare Camilla Landgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anette Bergstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.